Kreikan aikaa ilmaisevat sivulauseet

Χρονικές προτάσεις ovat sivulauseita, jotka vastaavat kysymykseen πότε; Ne kertovat, milloin päälauseen tapahtuma tapahtuu. Ne johdetaan aikaa ilmaisevalla konjunktiolla tai sanalla ja verbimuoto riippuu siitä, puhutaanko todellisesta, yleisestä vai epävarmasta/odotettavasta tulevaisuudesta.

1. Konjunktiot

Konjunktio	**Merkitys**
όταν	kun (samanaikaisuus tai toistuvuus)
ενώ	sillä välin kun, vaikka (kontrasti)
πριν (να)	ennen kuin
μετά (να)	sen jälkeen kun
μόλις	heti kun, kunhan vain
εώς / όσο / ώσπου / ωσδήποτε	kunnes, siihen mennessä kun
σαν / όταν	kun (harvinaisempi)
κάθε φορά που / όποτε	aina kun, milloin tahansa

2. Verbimuodon valinta – keskeinen sääntö

a) Todellinen tai tapahtunut aika → indikatiivi

Kun tapahtuma on tosiasia tai jo tapahtunut:

- Όταν έρθει ο Γιάννης, θα του το πω.
  Kun Giannis tulee – hän on jo tulossa – kerron sen hänelle. → tuleva mutta varma tapahtuma, indikatiivi.
- Όταν ήμουν μικρός, έμενα στη Θεσσαλονίκη.
  Kun olin pieni, asuin Thessalonikissa. → menneisyys, indikatiivi.
- Πριν φύγω, έκλεισα όλα τα παράθυρα.
  Ennen kuin lähdin, suljin kaikki ikkunat.

b) Epävarma tai toistuva yleinen tapahtuma → konjunktiivi να-verbillä

Kun tapahtuma on mahdollinen, toivottu, odotettu tai yleistoistuva, konjunktion jälkeen lisätään να (tyypillisesti: πριν να, μετά να, έως να, μόλις + subjunktiivi):

- Πριν να φύγεις, σβήσε τα φώτα.
  Ennen kuin lähdet, sammuta valot. → käsky, epävarma.
- Όταν να έρθεις, θα είμαι εδώ.
  Kun tulet, olen täällä.
- Θα σε περιμένω έως να τελειώσεις.
  Odotan sinua, kunnes lopetat.

Huom: nykykreikassa όταν saa yleensä indikatiivin; να esiintyy erityisesti sanojen πριν, μετά, έως/εώς, όσο, μόλις kanssa, kun lause viittaa epävarmaan tai aiottuun tulevaan tapahtumaan.

3. Erikoispiirteitä

- όταν + perfekti kuvaa menneisyydessä kahden menneen tapahtuman järjestystä:
  Όταν έφτασα, είχαν ήδη φύγει. Kun saavuin, he olivat jo lähteneet.
- μόλις ilmaisee välitöntä peräkkäisyyttä:
  Μόλις τελείωσε, έφυγε. Heti kun lopetti, hän lähti.
- ενώ ilmaisee samaaikaisuutta ja usein vastakohtaa:
  Ενώ έβρεχε, βγήκα έξω. Vaikka satoi, lähdin ulos.
- μετά να + subjunktiivi viittaa aina tapahtumaan, joka on myöhempi:
  Θα σε πάρω μετά να φτάσω. Soitan sinulle sen jälkeen kun saavun.